

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19.6>.

3. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про основи національного спротиву: Закон України від 16 липня 2021 року № 1702-IX (редакція від 12.06.2022). Відомості Верховної ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>

3. Петрушин, Д., Креніков, Є. (2023). Актуальні напрями підвищення фізичної підготовки курсантів системи МВС України в сучасних умовах. Теорія і методика фізичного виховання і спорту, (1), 26-29.

4. Пожидаєв, М., Петрушин, Д. (2020). Проблематика громадян у самообороні та деякі аспекти щодо захищення від нападу. Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том VIII: діалог у розвитку науки та освіти/[Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін–Ужгород–Київ–Херсон: Посвіт, 2020. 394 с. Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki–stan, problemu, perspektywy. Tom VIII: dialog w rozwoju nauk i edukacji/[Red.: J. Grzesiak, I. Zymomyra, W. Ilnytskyj]. Konin–Uzhorod–Chersoń: Poswit, 366.

УДК 355.085.5

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/685-686

Ярослав ТКАЧОВ

курсант факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції

Валерій БІЛЧЕНКО

старший викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДЛЯ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Правові норми, що регулюють організацію професійної підготовки фахівців для підрозділів і частин сектору безпеки України, визначені в ряді законодавчих актів, включаючи Конституцію України та закони [1-4], а також відповідні підзаконні нормативно-правові акти та установчі документи закладів вищої освіти (ЗВО) із специфічними умовами навчання. Наприклад, згідно з положеннями Закону України «Про вищу освіту» (із змінами), фахівці сектору оборони отримують професійну підготовку у відповідних закладах вищої освіти з урахуванням специфічних умов навчання [1].

Зазначений закон визначає заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання як установи державної форми власності, які здійснюють підготовку курсантів, слухачів, студентів, ад'юнктів для подальшої служби в органах Національної поліції України, Міністерства внутрішніх справ, а також інших органах сектору безпеки [2, с. 18]. Це визначення на законодавчому рівні надає чітку організаційну структуру та специфіку умов професійної підготовки фахівців цих сфер.

Профіль професійної підготовки фахівців сектору безпеки визначає їхні компетенції та впливає на організацію освітнього процесу, оскільки він є ключовою характеристикою конкретного ЗВО, що визначає його роль у системі освіти та професійної діяльності.

Аналіз особливостей професійної підготовки фахівців для різних частин і підрозділів сектору безпеки України у закладах вищої освіти з урахуванням специфічних умов навчання є предметом окремих досліджень. Однак важливо відзначити, що згідно з Законом України «Про освіту», забезпечення потреб суспільства та ринку праці у кваліфікованих фахівцях можливе за умов автономії ЗВО, організації освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства, а також створення можливостей для індивідуального професійного розвитку та наукової діяльності [1]. Вивчення правових засад організації професійної підготовки фахівців для сектору безпеки України є важливим напрямом для розвитку відповідних освітніх програм та забезпечення компетентності кадрів у цій сфері [3, с. 51].

Специфіка умов реалізації права особистості на освіту у сфері безпеки виявляється через ряд особливостей, що характеризують процес професійної підготовки відповідних кадрів. Перш за все, здобувачі освіти у цій сфері переважно отримують статус курсанта, що визначає їхні права та обов'язки в освітньому процесі.

У закладах вищої освіти, спеціалізованих на підготовці кадрів для сектору безпеки, існує особлива статутна дисципліна та службова ієрархія, яка супроводжується жорстким контролем з боку керівництва за виконанням наказів. Пріоритет у розробці навчальних планів надається інтересам державної безпеки, а підтримується постійна бойова готовність особового складу, що впливає на уклад життя учасників освітнього процесу. Усвідомлюється необхідність злагодження принципів гуманізації та гуманітаризації освіти із специфічними засадами підготовки фахівців для сектору безпеки, які повинні бути здатні виконувати службові завдання та керувати спеціалізованою технікою [4, с. 8].

У цій сфері діють особливі правила спілкування та понятійного апарату, а також обов'язково здійснюється первинна військово-професійна підготовка курсантів і виконуються службові обов'язки протягом навчання. Виконання професійних та службових обов'язків в умовах навчання моделює реальну фахову діяльність спеціалістів у сфері безпеки, передбачаючи розвиток загальної та професійної компетентності [5, с. 14].

Серед особливостей умов навчання слід відзначити загальноствановлений розпорядок дня, проживання в гуртожитках казарменого типу, особливий зовнішній вигляд та високі вимоги до стресостійкості та адаптивності особистості.

Освітня діяльність у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання провадиться з урахуванням положень установчих документів, що визначають основні завдання університетів із підготовки кадрів для сектору безпеки.

Таким чином, аналіз освітньої діяльності в цій сфері є важливим для вирішення комплексної проблеми професійної підготовки кадрів, необхідних для забезпечення національної безпеки та захисту суверенітету України.

---

1. Закон України «Про вищу освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

2. Жданова, І. В. Деякі аспекти психологічної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України в умовах війни. Соціально-психологічне забезпечення діяльності сил безпеки та оборони України: тези доп. IV Всеукр. наук.-практ. конф.(м. Харків, 30 трав. 2023 р.). Харків : НА НГУ, 2023. С. 68-70.

3. Котелюх, М. О. Взаємодія фахівців сектору безпеки і оборони України у сфері тактико-спеціальної, вогневої, фізичної та психологічної підготовки. 2022. С. 98.

4. Ротань, К. О., Б. П. Лукін. Сучасні питання вдосконалення тактико-спеціальної, вогневої, фізичної та психологічної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану. Підготовка правоохоронців в системі МВС України в умовах воєнного стану: зб. наук. пр.[конф.(м. Харків, 26 трав. 2023 р.)]. Вінниця: ХНУВС, 2023.С. 127-129.

5. Руденко, Лариса Анатоліївна Формування готовності до службово-професійної діяльності офіцерських кадрів сектору безпеки і оборони. 2022. С. 65.